

Lektion 3

Paradis Exit

I begyndelsen skabte Gud en perfekt verden. Træerne bugnede af frugt, og alt var fryd og gammen. Men hvorfor er der så, så meget ondt i verden? Hvor kommer det fra? Fra Satan, Gud eller mennesker? Hvis Gud er almægtig, har mennesket så overhovedet en fri vilje? Hvad er meningen? Blev jorden skabt på seks dage eller blev den til ved en tilfældighed?

Hvorfor beskæftige sig med Det Gamle Testamente?

Den bedste grund til *ikke* at beskæftige sig med Det Gamle Testamente på et kristendomskursus er, at den kristne grundtekst først og fremmest er Det Nye Testamente, hvor vi får introduceret Kristus. Kigger vi tilbage på historien, er der flere teologer, der har ment, at man burde smide Det Gamle Testamente ud af den kristne Bibel, fordi det er et jødisk skrift, der ikke har noget med kristendom at gøre. Det, vi kalder Det Gamle Testamente, er jødernes Bibel. Det Gamle Testamente er altså skrevet af jøderne og handler om den jødiske historie og om jødernes forhold til Gud - så derfor bør de kristne, efter nogles mening, overhovedet ikke tænke på Det Gamle Testamente! Det skal ud af den kristne historie.

Men kristne skal selvfølgelig beskæftige sig med Det Gamle Testamente, af den væsentlige grund, at det er her, vi læser om Gud som skaber, præcis som vi bekender i begyndelsen af vores trosbekendelse: ”Vi tror på Gud Fader den Almægtige, himlens og jordens skaber”. Og hvis vi vil vide noget om Gud som skaber, så er det en god idé at læse i Det Gamle Testamente. Derudover rummer Det Gamle Testamente også forjættelser/forudsigelser om Jesus, og Det Gamle Testamente er en væsentlig forudsætning for at forstå Jesu forkyndelse.

Det Gamle Testamentes skabelsesberetninger

Formålet med det følgende er at få en grundlæggende fortrolighed med teksterne.

Skabelsesberetning A (1. Mosebog 1,1-2,4)

Skabelsesberetning B (1. Mosebog 2,5-25)

Skabelsesberetning A

Slå op på den allerførste side i Det Gamle Testamente. Her finder man beretningen om, hvordan Gud skaber jorden og alt det, der lever på den. Læs 1. Mosebog 1,1 – 2,4.

”I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden. Jorden var dengang tomhed og øde, der var mørke over urdybet, og Guds ånd svævede over vandene. Gud sagde: ”Der skal være lys!” Og der blev lys. Gud så, at lyset var godt, og Gud skilte lyset fra mørket. Gud kaldte lyset dag, og mørket kaldte han nat. Så blev det aften, og det blev morgen, første dag”. (1. Mos. 1, 1-3)

Det vil sige: Gud skaber hele verdenen, himlen og jorden, havet, fiskene, fuglene, planterne, dyrene og på den sjette dag skaber han menneskene. På den syvende dag hviler Gud sig efter at have skabt verden, og han ser på sit skaberværk og tænker ved sig selv: Det er *godt*. Det, vi læser her, er altså et ganske bestemt syn på verden, nemlig Guds syn på verden, og at ”Gud så at det var godt” betyder helt konkret, at Gud som udgangspunkt har tænkt verden god.

Skabelsestro og videnskab

Det Gamle Testamente fortæller os altså, at Gud skabte jorden og universet på seks dage. Men er spørgsmålet om, hvorvidt jorden blev skabt på seks dage egentlig det mest relevante spørgsmål at stille. Man kunne også i stedet spørge: *Skal* man som kristen tro på, at jorden blev skabt på seks dage?

Kristne ser meget forskelligt på spørgsmålet. Det betyder, at der gives forskellige svar, og at det er en diskussion, der jævnligt dukker op i medierne. På et tidspunkt var der i flere forskellige aviser stor debat om biologiundervisningen på nogle kristne friskoler, hvor man i stedet for at undervise i Darwins evolutions- eller udviklingslære underviste i skabelsesberetningens verdensbillede (altså tanken om, at jorden blev skabt af Gud på 6 dage.)

Problemstillingen her er, at man sidestiller tro og overbevisning med fornuft og fakta, hvorved man trækker troens univers ind i undervisningens rum, som om det var to ligestillede videnskabelige tilgange. Her er det vigtigt at præcisere, at myten er en forklaring for troen, men ikke en videnskabelig forklaring.

Darwinismen – skaber konfliktpunkter mellem teologi og videnskab

Darwinismen tager sit udgangspunkt hos Darwin, der skrev bogen ”arternes oprindelse” (1859). Ideen er, at alt liv har udviklet sig fra én ur-celle (en meget simpel form for liv). Denne/disse ur-celle(r) opstod spontant i havet for omk. 4 – 4,5 milliarder år siden, og herfra udviklede alt liv sig. Ud over det indeholder darwinismen tanken om ”survival of the fittest” (jungleloven). Det betyder, at livet langsomt har udviklet sig frem til det, vi kender i dag, ved at de stærkeste, altså de mest livsduelige arter, har undertrykt andre former for liv.

Det er fra darwinismen, vi har den tanke eller teori, at menneskene har udviklet sig fra aberne. Mange kristne er blevet provokerede af denne tanke om, at mennesket "bare" skulle være en videreudvikling af aben, fordi det ikke stemmer overens med det, vi hører i skabelsesberetningen; at mennesket blev skabt som kronen på værket og som hersker over dyrene.

Et andet eksempel på at nybrud inden for videnskab har ført til teologiske problemer, møder vi, da naturvidenskaben fandt ud af, at planeten jorden ikke er den centrale del af vores solsystem – som alle andre planeter drejer sig om – men at det i stedet er solen. Denne teori kalder man den kopernikanske vending, opkaldt efter teoriens ankermand Kopernikus. Det skabte problemer for teologien, fordi det i den kristne skabelsestanke står stærkt, at Guds skaberværk har jorden som centrum og mennesket som kronen på værket. Nu skulle man pludselig forholde sig til, at jorden blot var en del af universet. Opdagelsen vendte på den måde op og ned på en række bibelske forestillinger.

Skabelsesberetning B

Læs 1. Mosebog 2,5-25.

"Dengang Gud Herren skabte jord og himmel, var der endnu ingen buske på jorden, og ingen planter var spiret frem, for Gud herren havde ikke ladet det regne på jorden, og der var ingen mennesker til at dyrke agerjorden, men en kilde brød frem af jorden og vandede agerjorden. Da formede Gud Herren mennesket af jord og blæste livsånde i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen" (1 Mosebog.2,4-7).

Gud planter en have med frugttræer, bl.a. træet til kundskab om godt og ondt og livstræet, og dér sætter han mennesket, Adam. Og det eneste, Gud forbyder Adam, er at spise af kundskabens træ. Dernæst hører vi om, hvordan kvinden blev skabt: Det er ikke godt for Adam at være alene, han skal have en hjælper "som passer til ham", nemlig et andet menneske. Så mens Adam sover, tager Gud et af hans ribben og bygger en kvinde af det. Men i Paradisets have er der en slange, og den frister kvinden, så hun mod Guds befaling spiser af frugten på kundskabens træ og giver noget af det til Adam. Adam og Eva ved godt, at de nu har handlet imod Guds vilje, så da Gud kommer gående i haven om aftenen og kalder "Adam, hvor er du?", så gemmer de sig for Gud. Historien ender med, at Adam og Eva, bliver smidt ud af Paradisets have, som straf for, at de trodsede Guds vilje.

Forskelle i de to beretninger

De to skabelsesberetninger præsenterer forskellige gudsbilleder.

I den første beretning er Gud en almægtig fjern Gud, som er over det hele – ikke ”nede i verden”, men ligesom uden for verden. Gud beskrives helt anderledes. Helt modsat er det i den anden skabelsesberetning, hvor Gud er i menneskets verden, går rundt i haven og skaber ved sit ord – eller skaber helt konkret (ligesom et menneske kan det, f.eks. en pottemager). Gud er tættere på mennesket og er ham, der helt konkret blæser sin livsånde ind i menneskets næse. Gud beskrives nærmest med menneskelige egenskaber. (Går omkring, snakker, planter osv.).

De to beretninger drager forskellige aspekter af Guds væsen frem. Og de, såvel som deltagernes egne bud på forestillinger om Gud, fortæller os, at det ikke er let at sætte Gud på formel.

I den første beretning sker alting efter Guds vilje. Men i den anden beretning fortælles om Adam og Eva, der handler stik imod Guds vilje. Det er den historie, vi kalder syndefaldsberetningen. Fortællingen om Adam og Eva, der ikke kan modstå fristelsen, har altid været spændende. For i de to beretninger ligger der en spænding mellem:

- 1) Gud som almægtig.
- 2) Mennesket som et væsen med en fri vilje.